

Historie van de polderschuur en haar gebruiken

De polderschuur

Wanneer men vanaf Elburg via de Zomerdijk naar het Noordeinde rijdt, dan bevindt zich ongeveer halverwege, aan de rechterkant van de weg een vrijstaande schuur, de polderschuur. Deze schuur had voorheen een belangrijke functie in het gebeuren van de voormalige polder van Oosterwolde. Het was een opslagplaats van het gereedschap van de polderwerkers en voor het materiaal om sluisen en hoofdwatgangen te onderhouden. De schuur is in cultuur historisch opzicht van belang, redenen waarom de gemeente Oldebroek, het tot een gemeentelijk monument heeft verklaard.

Historie

De geschiedenis van de schuur begint bij 1815. Oorspronkelijk was de functie van de schuur, woning, werkplaats, met als bewoner Hendrik Gijsbertsz Hagen, deze was in dienst van het polderbestuur als sluis- en dijkwachter. Hendrik Hagen en z'n vrouw Stijntje Gerrits van 't Hul woonden er met de 6 kinderen.

1. Gerrit geboren 22 nov. 1811 te Oosterwolde, van beroep visser, schipper
2. Gijsbert geboren 5 febr. 1814 te Oldebroek, sluis- en dijkwachter, dagloner
3. Engeltje geboren 11 juli 1816, overleden 27 juli 1816
4. Hendrikje geboren 24 sept. 1819 te Oosterwolde
5. Jennigje geboren 15 jan. 1822, overleden 25 nov. 1824
6. Jan geboren 29 aug. 1825, overleden Oosterwolde 5 okt. 1825.

Hendrik Hagen overleed in 1836, Stijntje zijn vrouw was al overleden in 1825 In het kadaster staat de woning vermeld als sectie B nr. 1284. Hendrik Hagen had het recht van opstal. Gijsbert Hagen neemt het werk van zijn vader over tot zijn vertrek in 1858 naar Nunspeet.

Tijdens de watersnood van 1825, ontstaat er een behoorlijke schade aan de schuur. In het archief wordt het bedrag van fl 526,- vermeld. Tot de watersnood van december 1863, is het pand bewoond geweest door de sluis- en dijkwachter. Daarna kreeg het zijn bestemming als schuur. In 1866 verkoopt Arris van Dijk het recht van opstal (Het recht van opstal is het recht om de eigendom van gebouwen of beplantingen te hebben op andermans grond, gedurende een periode van maximaal 50 jaar.) van een huisje aan de Zomerdijk kadasstraat bekend onder sectie B nr. 1284, aan het Waterschap Oosterwolde, deze was toen de sluis- en dijkwachter. Hij vertrek naar Michigan U.S.A. Als de Zuiderzee door de aanleg van de afsluitdijk, IJsselmeer is geworden, komen er geen grote overstromingen meer voor. De polderschuur wordt dan minder intensief gebruikt en raakt in verval.

Zomerdijk

In 1359 verleend hertog Reinald III van Gelre, aan de inwoners van Oosterwolde toestemming voor het aanleggen van een dijk. Dit is waarschijnlijk een soort kade geweest, want in 1615 wordt er de echte dijk aangelegd en wordt de polder meer beschermd tegen het zeewater. In de dijk worden voor de uitwatering van het overtollig water naar de Zuiderzee een 4-tal sluisen aangelegd. Aanvankelijk was de dijk ingedeeld in blokken van een paar honderd meter, die begrensd werden door een afrastering dwars op de dijk. Tegen betaling van schaar geld konden de boeren er hun jongvee weiden, Een oppasser hield namens het waterschap toezicht op het jongvee en schaarweiden. Het materiaal benodigd voor de schaarweide werd in de polderschuur opgeslagen.

Restauratieplan

In 2003 attendeerde mevrouw J. Foppen-Leusink, de gemeente op het verval raken van de polderschuur. Deze mevrouw had een emotionele binding met de polderschuur. Haar vader Evert Leusink, die in 1939 als polderarbeider was aangesteld, had daar zijn werkplek. Dit was ook de werkplek voor de andere polderarbeiders Marten van Boven en Gerrit van Hattem, beiden uit Oosterwolde. Het werk van een polderarbeider was onderhoud van de hoofdwatgangen, sluisen en

wegen. Naast het opbergen van gereedschap, was de schuur bij slechtweer een schuilplaats. Na de opmerking van mevrouw Leusink, werd de schuur die eigendom is van het Waterschap Veluwe, op de gemeentelijke monumentenlijst geplaatst. Na een beschrijving door het Gelders Genootschap is er een restauratieplan opgesteld. In het voorjaar van 2005 is de restauratie uitgevoerd in opdracht van de gemeente Oldebroek, de provincie Gelderland en het Waterschap Veluwe. Door deze ruim □ 31.000 kostende restauratie is dit cultuurhistorisch monument, dat vroeger een belangrijke functie had, in de bescherming van de polder van Oosterwolde tegen het buitenwater van de Zuiderzee, voor het nageslacht voor een reeks van jaren veilig gesteld.

De schuur

Dit is een rechthoekig gebouw, bestaande uit een bouwlaag, waarvan het zadeldak gedekt is met gesmoorde verbeterde Hollandse pannen. De afmeting buitenwerks is 8,60 m. bij 4,60 m., nokhoogte ca. 4,50 m. De gevels zijn in baksteen opgetrokken, als decoratie is een gele baksteen verwerkt in de ontlastings bogen. Het metselwerk is in kruisverband uitgevoerd. In de westgevel is een vensteropening en in de oost- of achtergevel zijn twee vensteropeningen. Een vensteropening is dichtgemetseld, de andere twee zijn van een luik voorzien. De zuid- en noordgevel worden elk door twee steunberen geflankeerd van 56 cm breed. Beide topgevels hebben een halfcirkel vormige blind nis, met gebogen ijzeren spijlen. In de zuidgevel is in het midden een segment vormige houten deur aanwezig.

Informatiebord

Op 25 augustus 2005 is door wethouder A.T. Maat, van de gemeente Oldebroek en de Dijkgraaf G. Verwolf, van het Waterschap Veluwe, het bij de polderschuur aangebrachte informatiebord officieel onthuld, met een toespraak van beide heren. Mevrouw Foppen-Leusink, was dankbaar voor opknapbeurt van de polderschuur, zij zag het als een eerbetoon aan haar vader en de andere polderarbeiders. Passanten kunnen nu kennis nemen van de verkorte geschiedenis van de polderschuur, dat een stukje industrieel erfgoed is uit begin van de 19e eeuw.

Bron: Oudheidkundige vereniging, De Broeklanden.